

Tisdagen den 13 september

Kl. 14.05–15.08

§ 1 Riksmötets öppnande

Riksmötets öppnande

Anf. 1 TALMANNEN:

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, statsministern, statsråd, ärade ledamöter av Sveriges riksdag, åhörare! Varmt välkomna, allihop, till en av den svenska demokratins högtidsdagar, nämligen riksmötets öppnande!

Jag hemställer att Hans Majestät Konungen förklarar riksmötet öppnat.

Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN:

Herr talman, ärade ledamöter av Sveriges riksdag! Vi har samlats i dag för att öppna ett nytt riksmöte. Ni ska nu fortsätta ert viktiga arbete att föra vår nation vidare.

Vi lever i en globaliserad värld. Många händelser har på senare tid skakat om världen, också Sverige. Det är tydligare än någonsin att det som händer utanför Sveriges gränser berör även oss.

Också Europeiska unionen utsätts för påfrestningar. Vi måste fortsätta tro på samarbete länder emellan och på ett förbund som garanterar fredlig samverkan.

Sverige har haft fred i över 200 år och är i dag ett av världens mest välmående länder. Så har det inte alltid varit. För drygt 100 år sedan var vi ett fattigt land som människor lämnade. Under de senaste 150 åren har Sverige gått från att vara ett utvandringsland till att vara ett land som många söker sig till. I dag flyttar också tusentals svenskar utomlands varje år för att arbeta eller studera. Jag hoppas att alla vi svenskar i Sverige och utomlands står upp för våra värderingar – värderingar som tron på alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, tron på ett demokratiskt styrelsesätt och religions- och yttrandefrihet.

Sverige har en lång tradition av att verka för fred, säkerhet och mänskliga rättigheter i olika internationella sammanhang. Genom Sveriges nyvunna plats i FN:s säkerhetsråd har vi nu fått en möjlighet att ytterligare göra vår röst hörd i globala sammanhang. Jag hoppas att vi ska förvalta den möjligheten väl redan om en vecka på ett toppmöte i New York om den globala flyktingsituationen, ett viktigt möte där Sverige är en av arrangörerna.

Fortsatt utveckling för Sverige fordrar att arbetslivet ständigt förnyas genom entreprenörskap och innovationer. Det kräver en forskning och en utveckling som fortsatt ligger i världsklass och inte minst en skola och en högre utbildning som sätter kunskap och lärande i högsätet.

Vårt kulturarv är kittet som binder oss samman. Det är rikt och mångfasetterat, skapat genom influenser från olika länder under århundraden. Genom att mötas med ömsesidig respekt och genom att lyssna och lära av varandra utvecklas vi. Det är därför som det goda samtalet människor emellan är så viktigt.

Ärade ledamöter! Ni är valda av de medborgare som har rösträtt i dag. Men de vägval ni gör påverkar framtiden för många fler. Sveriges barn och unga är beroende av att ni fattar kloka och långsiktiga beslut.

Herr talman! Med dessa ord vill jag önska alla er valda ombud för Sveriges folk kraft, mod och visdom att föra vår nation vidare i en för alla medborgare gynnsam utveckling.

Jag förklarar härmed 2016/17 års riksmöte öppnat.
(Applåder)

Anf. 3 TALMANNEN:

Jag hemställer att statsministern avger regeringsförklaring.

Anf. 4 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ärade ledamöter av Sveriges riksdag!

Vår tid är motsägelsernas tid. Vår säkerhet, vårt välstånd, vår hälsa, vår demokrati, vårt klimat – utmaningarna förenar länder världen över, i motgång och i framgång. En bankmans spekulation på Manhattan riskerar jobben i Malmö. Stadsutvecklare i Shanghai tar hjälp av forskning på Chalmers. Klimatomställning i Kalifornien skapar framtidstro i Karlskoga.

Samtidigt som samhällen och människor flätas allt tätare samman slits vi isär. Vi ser växande klyftor mellan fattig och rik och mellan stad och landsbygd, en tudelad arbetsmarknad och en oro och otrygghet inför den egna framtiden och barnens framtid. Insikten att framtiden – din, min, vår – är gemensam ska genomsyra politiken i vårt land. Sverige ska hålla ihop.

Slutenhet har aldrig varit Sveriges väg. Öppenhet mot världen präglar Sverige och varje invånares vardag. För en liten nation med höga ambitioner för jobb, klimat och skola är det ett avgörande vägval. Ledarskap i vår tid ställer krav på bred och aktiv samverkan – lokalt, nationellt och internationellt. Regeringens svar är därför tvåfaldigt: Sverige ska utvecklas genom samhällsbygge och samarbete.

Två år har gått sedan riksdagsvalet. Svensk ekonomi utvecklas starkt. Regeringen har lagt om inriktningen för svensk politik – från skattesänkningar och nedskärningar till kraftfulla investeringar i samhällsbygget. Det börjar ge resultat.

Hittills har 120 000 fler jobb skapats. Sysselsättningen är den högsta i EU. Ungdomsarbetslösheten sjunker. Betydligt fler ungdomar som tar studenten kan i dag se fram emot jobb eller högre studier. För första gången på över sju år är arbetslösheten under 7 procent. Budgetunderskottet är i allt väsentligt uttraderat. Ordning och reda råder i de offentliga finanserna.

I välfärden är åren med nedskärningar över. De senaste två åren har 13 000 fler anstälts bara i skolorna. Investeringar i klimatomställningen leder till minskade utsläpp. Det långsiktiga och nödvändiga arbetet med att bryta den växande otryggheten och segregationen har påbörjats.

Det riksdagsår vi har framför oss kommer att präglas av regeringens prioriteringar: jobb, skola och klimat. Det är en politik för ansvarstagande – för framtiden, för Sverige och för vår omvärld.

Ansvar för framtiden kräver att vi moderniserar Sverige – vårt utbildningssystem, vår energiproduktion, vår förvaltning och vår arbetsmarknad. Ansvar för den omvärld som vi är så beroende av kräver aktiv samverkan internationellt, solidaritet och insikten om att säkerhet måste byggas gemensamt med andra. Ansvar för Sverige kräver att vi håller ihop, utvecklar den svenska modellen, investerar i välfärden och i det som gör vårt land både starkt och tryggt.

Herr talman! Samhällsbygget tar sikte på framtiden. Stark ekonomisk tillväxt, full sysselsättning och socialt och ekologiskt hållbar utveckling lägger grunden för kommande generationers möjligheter till ett bra liv. En snabbare klimatomställning bidrar både till nya jobb och till en säkrare värld för våra barn och barnbarn.

Jobbtillväxten ska fortsatt stimuleras och matchningen på arbetsmarknaden förbättras. Målet att år 2020 nå EU:s lägsta arbetslöshet vägleder den ekonomiska politiken. Insatserna görs i bred samverkan – med näringslivet, akademien och civilsamhället.

Sveriges utvecklingsmöjligheter ska stärkas på fem områden:

För det första: Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens – inte låga löner. I höst presenteras propositionen för forskning, innovation och högre utbildning. Anslagen till forskning och utbildning på forskarnivå höjs. Sverige som ledande kunskapsnation stärks.

Svensk arbetsmarknad hämmas i dag av att människor saknar rätt utbildning. Både företag och offentlig sektor drabbas hårt av arbetskraftsbrist. Kraftfulla investeringar görs därför i nya utbildningsmöjligheter.

Kunskapslyftet byggs ut med ett särskilt fokus på yrkesutbildning för vuxna. Ett studiestartsstöd ska införas för arbetslösa med kort utbildning och stort utbildningsbehov. Ett förslag läggs fram för att alla vuxna ska få rätt till komvux för att läsa klart gymnasiet. Kvaliteten höjs på yrkesprogrammen. Återinförandet av högskolebehörigheten förbereds. Ytterligare insatser för att uppnå 90-dagarsgarantin genomförs.

Den regionala samverkan stärks för att yrkesutbildningar bättre ska möta behoven på arbetsmarknaden. Nyanlända som redan har utbildning eller erfarenhet från ett bristyrke ska snabbt slussas in i arbete. Snabbspår för ett tjugotal yrken har tagits fram, och antalet deltagare ökar stadigt. Arbetsförmedlingen ska vara en matchningsmyndighet med ett tydligare arbetsgivarfokus.

För att klara den framtida kompetensförsörjningen på svensk arbetsmarknad avser jag att bjuda in arbetsmarknadens parter och branscher till fördjupade samtal om hur de stora utbildningsinsatserna ska utformas.

För det andra: Sveriges export ska växa för fler jobb och ökat välstånd.

Regeringen stöder att EU inom kort undertecknar ett nytt handelsavtal med Kanada. Förhandlingarna med USA kring handels- och investeringsavtalet fortsätter. Målet är ett så ambitiöst avtal som möjligt samtidigt som möjligheten att upprätthålla och stärka skyddet för löntagare, miljö, människors och djurs hälsa säkerställs. Avtalen ska respektera demokratiskt fattade beslut. Sverige ska vara ett föregångsland för fri och rättvis handel.

Regeringens exportstrategi förbättrar svenska företags möjligheter att växa och utvecklas. Svenska exportsuccéer föds inom de så kallade kreativa och klimatsmarta näringarna. Insatserna för att vinna stora exportaffärer och locka företagsetableringar till Sverige stärks genom Team Sweden. Regionala exportcentra etableras på flera platser i landet. Nya ambassader öppnas på viktiga tillväxtmarknader – i Filippinerna, Peru och Tunisien.

För det tredje: Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.

Omställningen till en grön ekonomi stärker svensk konkurrenskraft. Vår position som ledande i det internationella klimatarbetet befasts.

Om en vecka presenteras den största klimat- och miljöbudgeten i Sveriges historia. Ett nytt klimatpolitiskt ramverk och nya klimatmål antas. Med en bred samsyn i riksdagen moderniseras energisystemet, och den långsiktiga, hållbara elförsörjningen tryggas för både hushåll och industri. Investeringsstödet för solel åttafaldigas på tre år. 100 procent förnybar energi är målet.

Klimatklivet och stadsmiljöavtalen resulterar i klimatinvesteringar för levande städer och landsbygd. I Umeå rullar nya elbussar. Nya bussgator växer fram i Växjö. I Lund byggs en ny spårvagnslinje. Från norr till söder investeras i biogas, biodrivmedel och laddstolpar. Utvecklingen att allt fler tar cykeln till jobb och skola ska främjas. Supermiljöbilspremierna och nedläggningen av förmånsbeskattningen av miljöbilar förlängs. Målet är en fossilfri fordonsflotta.

Arbetet för att skydda miljön och skapa en giftfri vardag intensifieras. Svenska skolor och förskolor ska vara fria från farliga kemikalier. En strategi för hållbar konsumtion läggs fram. Avgörande steg tas för att miljömålen ska nås. Principen är enkel: Det ska vara billigare att vara miljövän och dyrare att släppa ut.

För det fjärde: Sverige ska vara världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion.

Innovationsrådets fem strategiska samverkansprogram sjesätts. Innovativa lösningar skapar nästa generations transporter, smarta städer, cirkulär och biobaserad ekonomi, life science samt uppkopplad industri och nya material.

Den industrinära forskningen utvecklas. Attraktionskraften för svenska innovationsmiljöer stärks.

Företagare med enskild firma kan anställa sin första kollega med ett nytt växa-stöd. Det statliga riskkapitalet reformeras, så att det blir lättare att få pengar till nya idéer. Det nya statliga bolaget Saminvest stöder fler innovativa och växande företag. Nyindustrialiseringsstrategin Smart industri genomförs.

Offentliga upphandlingar ska användas strategiskt för att bidra till ett hållbart samhälle och till nya innovativa lösningar. Digitaliseringens möjligheter ska tas till vara både för företag och för medborgare. En ny digital strategi ska stödja näringslivet och samhällsutvecklingen. Svensk förvaltning digitaliseras ytterligare för att förbättra service och tillgänglighet.

För det femte: Sveriges infrastruktur ska vara hållbar och gynna utveckling i hela landet.

Det måste gå att flytta hemifrån eller hitta en bostad där man får ett jobb. Regeringen genomför en historisk investering i fler bostäder. Prognosen är 61 500 nya påbörjade bostäder under nästa år. Det är en ökning med över 50 procent på tre år.

Bostadsbyggandet underlättas ytterligare. Det blir enklare att producera serietillverkade hus. Fler bygglovsbefriade åtgärder införs. Rörligheten på bostadsmarknaden stimuleras med förändrade skatteregler. Fler klimatsmarta bostäder byggs. En arkitekturpolicy för mer hållbara stadsmiljöer tas fram.

Infrastruktur och transporter ska gå att lita på. Bättre transporter möjliggör större arbetsmarknadsregioner och är centralt för företagets frakt av gods. En infrastrukturproposition för åren 2018–2029 läggs fram i höst. Betydande investeringar görs i drift och underhåll av väg och järnväg. Järnvägsnätet byggs ut. Långväga godstransporter ska flyttas från lastbil till tåg och sjöfart. Tåget ska vara snabbare än bilen och billigare än flyget.

Det svenska skogsbruket har en nyckelroll för att klara övergången till en cirkulär och biobaserad ekonomi. Det skapar nya, gröna jobb. Ett nationellt skogsprogram presenteras under 2017.

För första gången tas ett helhetsgrepp på hela livsmedelskedjan i en livsmedelsstrategi. Medvetna konsumenter ser mervärden i svenskt jordbruk och bidrar till att göra det till en framtidsnäring. Den ökade efterfrågan på ekologiska produkter ska mötas.

Herr talman! Vi lever i en tid då det blir alltmer uppenbart att vår egen säkerhet stavas gemensam säkerhet. Regeringen stärker sitt engagemang för ett starkt och handlingskraftigt EU och för ett ändamålsenligt FN.

Vårt behov av ett fungerande europeiskt samarbete har aldrig varit större. Sverige ska aktivt bidra till att forma Europas framtid. EU-samarbetet ska bättre svara upp mot medborgarnas förväntningar. Ett Europa för jobb och tillväxt, en ambitiös miljö- och klimatpolitik och ett gemensamt ansvarstagande för migrationen prioriteras. EU:s inre marknad är avgörande för att bryta den höga arbetslösheten. Samtidigt ska goda arbetsvillkor säkras. Lika lön för lika arbete ska gälla enligt lagar och avtal i arbetslandet. Sverige driver på för ett socialt Europa och står hösten 2017 värd för ett socialt toppmöte.

Om en vecka lanserar Sverige tillsammans med en rad länder, företag, fackförbund och internationella organisationer ett globalt initiativ, Global Deal, för att stärka löntagare, företag och samhällen. Globaliseringens fördelar måste komma alla till del.

Under riksdagsåret påbörjas förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur Europeiska unionen. EU:s relationer med Storbritannien ska vara fortsatt goda, så även Sveriges.

Säkerheten i vårt närområde har försämrats. Rysslands aggression mot Ukraina och illegala annektering av Krim, läget vid EU:s södra gräns,

kuppförsöket i Turkiet och fortsatt krig i Syrien – alla kräver de ett starkt och gemensamt agerande, både i EU och i FN.

Att Sverige valts in i FN:s säkerhetsråd är ett erkännande av Sveriges utrikespolitik och vår utrikesförvaltning. Vår utrikes- och säkerhetspolitik utgår från de universella principerna om demokrati, folkrätt och mänskliga rättigheter. Ansträngningarna för att främja nedrustning och förebygga konflikter prioriteras, liksom nya hot mot säkerheten som klimatförändringarna. Kvinnors deltagande i fredsprocesser lyfts fram, ett av många exempel på hur regeringens feministiska utrikespolitik utvecklas. Öppenhet och dialog, bland annat med länderna i Afrika, kommer att prägla arbetet i säkerhetsrådet.

En hållbar fred kan bara åstadkommas genom att man angriper konfliktens grundorsaker. Sverige tar en ledande roll för FN:s globala Agenda 2030. Nationellt deltar kommuner, landsting, frivilligorganisationer, näringsliv, forskare och myndigheter i genomförandet. Ett nytt policyramverk för biståndet presenteras.

Ansvar måste tas för miljö och klimat. I höst presenteras en proposition om Sveriges godkännande av det historiska Parisavtalet. Målet är hålla den globala temperaturökningen så långt under 2 grader som möjligt och sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. De länder och människor som är mest utsatta för klimatförändringarnas effekter ska stöttas. Sverige är största givare till FN:s gröna klimatfond.

Bredden av de säkerhetspolitiska instrumenten som diplomati, medling och förtroendeskapande åtgärder ska bidra till att hot inte uppstår. Vår säkerhetspolitiska linje ligger fast. Den militära alliansfriheten tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. I Sverige stärks försvarsförmågan. Försvarspolitikerna har sedan årsskiftet en ny inriktning. Försvarsmakten inriktas främst på försvaret av vårt land. Krigsförbandens operativa förmåga prioriteras. Personalförsörjningen ska säkras långsiktigt.

De försvars- och säkerhetspolitiska samarbetena breddas och fördjupas. Partnerskapssamarbetet med Nato utvecklas, och den transatlantiska länken stärks. Samarbetet med Finland är centralt. Medverkan i internationella fredsbevarande operationer förblir viktig. Regeringen kommer under året också att söka brett stöd för en nationell säkerhetsstrategi.

Nästa år har Israels ockupation av Palestina pågått i 50 år. Situationen förvärras kontinuerligt med nya illegala bosättningar. Konflikten ökar i sig våldet mot civila. Båda parter har ett ansvar för att våldet upphör. Sveriges långvariga och starka engagemang har ett entydigt mål: en tvåstatslösning med Israel och Palestina sida vid sida, i fred och säkerhet.

Kriget i Syrien och den allvarliga situationen i Irak kräver också fortsatt gemensam kamp mot Daish. Sveriges aktiva roll i den globala koalitionen fortsätter. En fördubbling av det militära bidraget i Irak föreslås.

Herr talman! Låt mig berätta om Muzon. Hon har gått igenom sådant inget barn ska behöva uppleva. Hon flydde med sin familj från Syrien till flyktinglägret Za'atari i Jordanien. Där fick hon möjlighet att gå klart skolan. Hon säger:

”Ingen behövde berätta för mig att utbildning är viktigt. Jag har alltid förstått det. Vårt hus byggdes av en arkitekt. När jag var sjuk gick jag till en läkare. Utbildning är allt i livet.”

Sveriges bistånd till humanitära insatser i krigens närområden ger människor mat för dagen och tak över huvudet. Fler barn ska få möjlighet att gå i skolan. Sverige ska förbli en av världens största humanitära givare.

Den globala flyktingkrisen fortsätter att skapa ett ofattbart humanitärt lidande. Fler länder måste bidra mer – i EU och globalt. Orsakerna till att människor tvingas fly ska bekämpas. Det är Sveriges krav vid höstens FN-möte om migration och vid det toppmöte om den globala flyktingkrisen som Sverige är med och arrangerar tillsammans med USA nu i september.

Sverige driver på för ett fungerande asylsystem i EU. Ansvar för människor på flykt ska bäras solidariskt av alla medlemsländer. Regeringen har gjort och kommer att fortsätta att göra det som krävs för att klara mottagandet och etableringen här i Sverige, upprätthålla en reglerad invandring och värna asylrätten.

Herr talman! Den svenska modellen bygger på tillit och solidaritet. Den kan beskrivas som ett ömsesidigt samhällskontrakt. Alla människor ska ha lika rättigheter och möjligheter. Med rättigheter följer också skyldigheter och ansvar.

I Sverige har vi en generell välfärd. Den gäller lika för alla – oavsett om du är fattig eller rik. Välfärdssystemen ska vara robusta och anpassas i takt med att samhället förändras.

Men samhällskontraktet innefattar också ett åtagande om att göra rätt för sig – att själv bidra med arbete och betala skatt, att inte fuska, begå brott eller smita undan det egna ansvaret, att bidra till jämställdhet, demokrati och respekt för andra.

Nu växer Sverige med nya invånare.

Människor på flykt som fått rätt att stanna tillhör vårt land precis som du och jag. Vi är alla en del av samma samhällsbygge.

Nu ska nya medmänniskor börja studera och jobba för att bidra till samhället. Väldigt många kommuninvånare, anställda och frivilliga gör i dag stordåd i precis det syftet. Vi ska tillsammans bekämpa segregation och diskriminering. Vi ska stå sida vid sida, för människovärde och demokrati. Och vi ska stå upp mot rasism, extremism och splittrande hat.

Den svenska modellen är grunden när samhällsbygget och moderniseringen av vårt land nu fortsätter. Sverige ska hålla ihop.

(Applåder)

Ska vi kunna lita på varandra och på samhället måste likhet inför lagen upprätthållas.

Krafttag tas mot skattefusk och aggressiv skatteplanering. Statsrådspensionerna ses över. Överutnyttjande och felaktigt utnyttjande av våra välfärdssystem och socialförsäkringar ska förhindras. För detta har en ny delegation tillsatts. Krav på personalliggare och rapportering av månadsuppgifter ska minska svartarbete och utnyttjande på arbetsmarknaden. Så premieras seriösa arbetsgivare. Ytterligare åtgärder vidtas för att motverka de allt fler bedrägerierna.

Ingen ska kunna köpa sig före i kön till den offentligfinansierade sjukvården. Ett lagförslag om att förbjuda privatisering av universitetssjukhusen läggs fram. Ett nytt regelverk ska säkerställa att skattepengar används till det som de är avsedda för.

Kvalitet och valfrihet ska prägla välfärden.

Herr talman! Det finns ett stycke i Elin Wägners debutroman *Norrtullsligan*. Den handlar om fyra unga kvinnor – kontorister – i Stockholm i början av förra seklet. En av dem, Eva, berättar om hur hon träffat en gammal studiekamrat från handelsinstitutet. Hon säger:

”Vi var ungefär lika styva. Tänk du, och nu har han 4600 i fast lön och jag har 1000, är inte det lite eget?”

Hundra år senare kan vi konstatera att kvinnor under ett yrkesliv i genomsnitt tjänar 3,6 miljoner kronor mindre än män.

Jag säger: Det är lite eget.

(Applåder)

Inom kort presenterar regeringen en jämställdhetsintegrerad budget. För andra året i rad ökar åter den ekonomiska jämställdheten. Målet om jämn könsfördelning i styrelser för statliga myndigheter har uppnåtts. Styrningen och uppföljningen av jämställdhetspolitiken förstärks. Takten i jämställdhetsarbetet ökar.

Unga tjejer ska inte behöva tveka inför att besöka festivaler och konserter. Kvinnor och män ska kunna känna sig säkra också efter mörkrets inbrott. Kvinnors säkerhet måste öka – både i hemmen och i det offentliga rummet. Det är inte upp till män att bestämma var kvinnor får vara eller hur de ska klä sig.

Sverige leds av en feministisk regering. En ny strategi mot mäns våld mot kvinnor presenteras. Sexualbrottslagstiftningen stärks. Det så kallade hedersvåldet ska bekämpas. Stödet till föreningslivet höjs samtidigt som kraven på arbete mot rasism och för demokratiska värderingar och jämställdhet skärps.

Det ska vara tryggt i Sverige. Ingen ska behöva utsättas för hat eller hot på grund av sin tro, sitt kön, sin hudfärg, sin kärlek, sin identitet eller sin funktionsnedsättning. En plan mot hatbrott och rasism presenteras. Lagstiftningen mot näthat skärps.

Arbetet med att bidra till bättre levnadsvillkor i utsatta EU-medborgares hemländer fortsätter. Ingen ska behöva tigga i Sverige.

Skjutningar, bilbränder och knarkhandel ska inte få förstöra människors trygghet. Krafttag tas under året för att bryta trenden och bekämpa den organiserade brottsligheten. Mer resurser än någonsin har satsats på polisen de senaste åren. Den kommande budgeten aviserar ytterligare kraftiga förstärkningar. Fler civila kan anställas och därmed frigöra poliser. Utbildning av fler poliser kan påbörjas. Polisen ska öka i brottsutsatta områden. Skyddet för blåljuspersonal ska stärkas. Straffen för skadegörelse ska skärpas.

Terrorismen ska övervinnas. Polisens nationella insatsstyrka ges möjlighet att ta emot utländskt stöd. Säkerhetspolisen ges mer resurser. Terrorismresor och deltagande i terrorismutbildning har kriminaliserats. Ytterligare åtgärder mot radikaliserings och extremism vidtas.

Brott ska bekämpas. Det ska också brottens orsaker. Ett nytt brottsförebyggande program tas fram. Ett mångårigt arbete påbörjas för att bryta segregationen.

Långtidsarbetslösheten ska knäckas och bostadssegregationen minska. Stödet till skolor och förskolor med tuffa förutsättningar ökar.

Herr talman! Från det att jag var svetsare och gick på kvällsseminarier i Örnsköldsvik till att jag som statsminister företräder Sverige vid World Economic Forum i Davos har jag följt den ekonomiska debatten.

Den generella välfärden är oöverträffad i att forma jämlika livsvillkor. Men när globaliseringen tilltar blir kunskap och trygghet också avgörande konkurrensfördelar. Allt fler i världen förstår nu hur viktig jämlikhet är för en växande ekonomi.

För regeringen är det självklart att prioritera välfärden före nya skattesänkningar. De generella statsbidragen till kommuner och landsting förstärks permanent med 10 miljarder kronor.

Offentlighetsprincipen och meddelarfrihet ska gälla i den skattefinansierade välfärden. Styrningen ska ta till vara medarbetarnas kompetens till nytta för medborgare och företag. Det är utgångspunkten i regeringens tillitsreform.

Ett genomgripande arbete för att vända kunskapsresultaten i skolan har påbörjats. Investeringarna i skolan har ökat med över 8 miljarder kronor per år.

Fler och fler söker till lärarutbildningarna, som nu byggs ut för att möta lärarbristen. Kvaliteten i utbildningarna höjs. Lärarlönelyftet ger omkring 60 000 lärare högre lön. Åtgärder för att nyanlända ska tas emot på fler skolor genomförs. Lovskola i årskurs 8 och 9 blir obligatoriskt för alla huvudmän.

De första skolåren prioriteras. Barngrupperna i förskola och på fritis har minskat. Tidigt stöd ska ges till den som ligger efter med matten eller läsningen. Den som ligger före ska ges nya utmaningar. En läsa-skriv-räkna-garanti införs. En stor läsfrämjande insats sätts för att läsning inte bara är fantastiskt i sig utan också grundläggande för all annan inläring. Insatser görs för att skolan bättre ska förebygga mobbning. Fler anställs inom elevhälsan.

Det svenska skolsystemet ska erbjuda hög kvalitet. Var du bor eller vilken skola du går i ska inte avgöra din framtid. Alla skolor ska vara bra skolor. Under våren tar regeringen emot Skolkommissionens förslag, som lägger grunden för en tydligare styrning och ett mer jämlikt skolsystem.

Sjukvården behöver moderniseras. En ny regional struktur och ökad samordning av specialiserade sjukvårdsinsatser tryggar en jämlik vård i hela landet. Bemanningsproblemen möts med höjda statsbidrag och en särskild professionsmiljard. Sjuksköterske- och specialistjuksköterskeutbildningarna har byggts ut.

Mer personal ger både högre kvalitet i verksamheten och bättre arbetsvillkor för de anställda i välfärden. Satsningar görs på arbetsmiljön. Prognoserna för sjukskrivningar skrivs nu ned. Parterna på arbetsmarknaden har återigen visat prov på ett ansvarstagande som är en grundbult i den svenska modellen. Samtliga parter har åtagit sig att förbättra arbetsmiljön och bringa ned sjuktalen.

Det är en seger att rekordmånga människor kan fira sin 100-årsdag. Sverige ska vara ett välfärdsland också för våra äldre. Äldrebostadsbristen ska byggas bort. Ett nytt investeringsstöd införs. Äldreomsorgen stärks med fortsatta investeringar i mer personal. Ett första steg har tagits för att avskaffa den orättvisa pensionärsskatten.

Samhället måste också finnas där för de barn och unga som allra mest behöver stöd. Den sociala barn- och ungdomsvården stärks. Insatser mot den psykiska ohälsan hos unga prioriteras. Familjepolitiken utvecklas för att alla barn ska ha samma livschanser. Reformen för ett mer jämställt föräldraskap fortsätter.

Hbtq-personers rättigheter är fortsatt prioriterade. En översyn görs för att anpassa föräldraförsäkringen till stjärnfamiljer och ett modernt arbetsliv.

Arbetet för att säkra de nationella minoriteternas rättigheter fortsätter. Samiskt självbestämmande stärks. Samisk kultur och samiskt samhällsliv värnas.

Konkurrensen om jobben är och kommer fortsatt att vara hård. Ett gemensamt samhällsbygge måste skapa möjligheter också för dem som har kort utbildning eller en funktionsnedsättning. Därför skapas fler vägar in på arbetsmarknaden.

Mottagandet av nyanlända ska vara störst där jobbmöjligheterna är flest. Moderna beredskapsjobb införs i staten. Extratjänsterna utvecklas så att fler kan arbeta i välfärden. Anställningsstöden förändras för att bli mer träffsäkra. Lönebidraget förbättras så att fler med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan få jobb. En ny funktionshinderspolitik presenteras. Antidiskrimineringsarbetet stärks.

Förutsättningar för att utöva friluftsliv förbättras. Alla ska ha tillgång till naturen. Värdefull natur skyddas och sköts. Fler naturskogar bevaras. Nya marina reservat inrättas. Ambitionerna för biologisk mångfald höjs. Stödet till både idrottsrörelsen och friluftorganisationerna ökar. Folkhälsoarbetet uppgraderas.

Brist på jobb, service som stänger ned och en känsla av att vara utanför eller bortglömd finns på många orter. Det är en farlig utveckling. Förutsättningarna för att bo och verka ska vara goda i hela landet.

Samhällsservicen i hela landet ska steg för steg förbättras. Utbyggnaden av bredband förstärks ytterligare, liksom täckningen av mobil telefoni. Högskolan byggs ut. Statliga myndigheters närvaro ökar. Kulturskolor, länsteatrar, museer, regionala musikinstitutioner och bibliotek gör det möjligt för alla att ta del av och själva delta i kulturlivet.

Satsningarna på konst och kultur fortsätter. Stödet till biografier ökar. Skolbiblioteken kan anställa mer personal. Fler barn får chansen i kulturskolan. Hundratusentals fler besöker de statliga museerna, som återigen erbjuder fri entré.

Avfolkning motverkas genom goda villkor för småföretag och ett varierat näringsliv. Strategiska satsningar görs på den viktiga och växande besöksnäringen.

Samhället är vi – alla människor, orter och bygder tillsammans. Och samhällsbygget omfattar alla.

Herr talman! Under mandatperiodens två första år har flera av riksdagens partier ingått 15 viktiga överenskommelser, senast om energipolitiken, nya klimatmål – och hela det ekonomiska ramverket. Jag vill rikta ett stort tack till alla er som konstruktivt medverkat i dessa överenskommelser. Vårt samarbete gör Sverige starkare.

Sverige är i världen, och världen är i Sverige.

Nu moderniseras vårt land med nya kliv mot hållbarhet och tillväxt, med klimatomställning, en jämlik kunskapsskola och fler jobb. Nu stärks vårt internationella engagemang på alla nivåer. Nu genomförs investeringar i det som gör vårt land både starkt och tryggt. Den svenska modellen ska inte avvecklas. Den ska utvecklas. Så tas ansvar för framtiden, för den omvärld som vi är så beroende av och för ett Sverige som håller ihop.

Herr talman! Jag vill utöver detta informera om att jag i dag har beslutat att till ny gymnasie- och kunskapslyftsminister utse Anna Ekström.
(Applåder)

Prot. 2016/17:2

13 september

Riksmötets öppnande

§ 2 Ceremonin avslutades kl. 15.08.

Bilaga

Program för öppnandet av riksmötet 2016/17
tisdagen den 13 september 2016 kl. 14.00

Chichester marsch

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår

Kungssången

Brusa högre lilla å

Janne Schaffer

Talmannen

uppmanar Hans Majestät Konungen att öppna riksmötet

H. M. Konungen

förklarar riksmötet 2016/17 öppnat

Fanfar

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår

Norrland

Janne Schaffer

Statsministern

presenterar regeringsförklaringen

Så skimrande var aldrig havet

Janne Schaffer

Nationalsången

Grand marsch

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår

Medverkande

Riksplan:

Arméns musikkår

Trapphallen:

Folkdansgillet Kedjan

Solna scoutkår

Erik Westbergs vokalsamle

Ackompanjemang: David Wahlén

Plenisalen:

Janne Schaffer

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår
under ledning av Anders Alhbin

Innehållsförteckning

Prot. 2016/17:2
13 september

§ 1 Riksmötets öppnande	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN	1
Anf. 3 TALMANNEN.....	2
Anf. 4 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	2
§ 2 Ceremonin avslutades kl. 15.08.	11
Bilaga	12